

STANOVISKO VLÁDY

k návrhu poslanců Aleše Juchelky, Romana Onderky, Olgy Richterové, Markéty Pekarové Adamové, Evy Matyášové, Romana Sklenáka, Petra Gazdíka, Barbory Kořanové a dalších na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (sněmovní tisk č. 944)

Vláda na své schůzi dne 27. července 2020 projednala a posoudila návrh zákona, kterým se mění zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, a zaujala k tomuto návrhu zákona **neutrální stanovisko** s tím, že upozorňuje na některé níže uvedené skutečnosti, které by měly být podle jejího názoru zohledněny v dalším legislativním procesu.

1. Vláda si je vědoma, že transformace dětských domovů pro děti do 3 let věku je potřebná, a proto sama v současné době připravuje novou právní úpravu tohoto institutu, která bude součástí novely zákona o zdravotních službách. Vláda je zároveň toho názoru, že změna koncepce dětských domovů pro děti do 3 let věku představuje významný zásah do systému péče o ohrožené děti, a z tohoto důvodu by považovala za vhodnější, aby byl návrh zákona připraven Ministerstvem zdravotnictví a projednán v řádném legislativním procesu za účasti a vyjádření všech připomínkových míst, neboť se jedná o složitou problematiku na zdravotně-sociálním pomezí.
2. Vláda upozorňuje, že v některých aspektech lze navrženou úpravu považovat za zmatečnou, neboť používá pojmy, které nejsou návrhem zákona definovány; jedná se například o pojmy „zdravotní znevýhodnění“, „vážné zdravotní postižení“, „dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav“ či „život ohrožující onemocnění“. Terminologická nejasnost přispívá k tomu, že z návrhu zákona nemusí být zřejmé, na jakou skupinu dětí se má poskytování péče v centru komplexní péče o děti se zdravotním znevýhodněním vztahovat. Z návrhu zákona dále není zřejmý ani vztah mezi poskytováním zdravotních služeb a poskytováním sociálních služeb, a to zejména proto, že z návrhu zákona nevyplývá, zda centrum komplexní péče o děti se zdravotním znevýhodněním bude muset mít oprávnění k poskytování sociálních služeb. Návrh zákona také nerespektuje

ani rozdělení druhů a forem zdravotní péče upravené zákonem o zdravotních službách a dostatečně neodůvodňuje, proč byly dané druhy či formy zdravotní péče zvoleny a jiné chybí.

3. Vláda upozorňuje na nejasnost v otázce financování činnosti centra komplexní péče o děti se zdravotním znevýhodněním, neboť z prostředků veřejného zdravotního pojištění mohou být hrazeny pouze zdravotní služby tímto centrem poskytnuté a nikoliv činnost centra jako celku, nehledě na to, že otázka financování centra nepatří do zákona o zdravotních službách, nýbrž do zákona o veřejném zdravotním pojištění.
4. Podle názoru vlády je možné veškeré služby, které by mělo podle návrhu zákona poskytovat centrum komplexní péče pro děti se zdravotním znevýhodněním, poskytovat již podle aktuálně platné právní úpravy, a to v rámci činnosti poskytovatele zdravotních nebo sociálních služeb. Vláda v této souvislosti připomíná, že návrh zákona naopak zakotvuje řadu omezení.
5. Z návrhu zákona ani z jeho důvodové zprávy není podle názoru vlády zřejmé, jakým způsobem bude zajištěna péče o děti ve věku do 3 let, kterým i nadále může být soudem nařízena ústavní výchova, pokud již nebude možná péče v dosavadních dětských domovech pro děti do 3 let věku. Vláda upozorňuje, že je vysoce pravděpodobné, že tyto děti budou umísťovány do zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy v gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, přičemž tato zařízení pro tuto cílovou skupinu nejsou primárně určena.
6. Vláda dále upozorňuje, že nově navrhovaná oznamovací povinnost střediska výchovné péče podle zákona o sociálně-právní ochraně dětí by mohla ohrozit preventivní charakter služeb poskytovaných tímto zařízením a odrážet většinu klientů od využívání jeho služeb. Primárním účelem tohoto zařízení je poskytovat poradenské, terapeutické, diagnostické, vzdělávací, speciálně pedagogické, psychologické, výchovné, sociální a informační služby v rámci preventivně výchovné péče, která se zaměřuje zejména na předcházení vzniku a rozvoji negativních projevů chování dítěte nebo narušení jeho zdravého vývoje, zmírňování nebo odstraňování příčin nebo důsledků již vzniklých poruch chování a přispívání ke zdravému osobnostnímu vývoji dítěte. Jakmile by středisko výchovné péče mělo oznamovat orgánu sociálně-právní ochrany dětí umístění dítěte, poklesne o tyto služby zájem a v konečném důsledku budou poškozeny ohrožené děti. Oznamovací povinnost by tak mohla potenciálně vést k hlubší sociální stigmatizaci osob, které vyhledaly služby střediska, jelikož každý dlouhodobější pobyt by byl oznámen orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

7. Nevhodně navržená jsou podle názoru vlády přechodná ustanovení, která na jednu stranu upravují přechodné období 3 let ode dne nabytí účinnosti zákona do dne ukončení činnosti dětských domovů pro děti do 3 let věku, na druhou stranu ale omezují činnost dětských domovů pro děti do 3 let věku, kdy po uplynutí jednoho roku ode dne nabytí účinnosti zákona již nebude možné do dětského domova umístit žádné další dítě. Vzhledem k současnému nedostatku přechodných či dlouhodobých pěstounů se jeví jako nereálné, že po uplynutí této doby bude možné všechny děti umístit do náhradní rodinné péče. Návrh zákona trpí i dalšími legislativně technickými vadami, například správně neuvádí název zákona o zdravotních službách, jehož změnu obsahuje. Správný název tohoto zákona zní „zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách)“.